

Datum 2021-10-19
Diarienummer 1460/21

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se
maria.wikhall@regeringskansliet.se
Diarienummer A2021/01723

Göteborgs Stads yttrande över *Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27)*

Göteborgs Stad har beretts tillfälle att yttra sig över Arbetsmarknadsdepartementets promemoria Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Det är nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, Göteborgs Stad, som lämnar yttrandet.

Staden vill anföra följande perspektiv på skrivelsen där roller, samordning och ansvar utgör grunden för reformens tänkta och faktiska utfall.

Förståelse för en ny relationskarta, leverantörernas uppdrag och målgruppen

Arbetsförmedlingen går med uppdraget från att vara en beslutande och genomförande verksamhet till en bedömande, beslutande och tjänsteförmedlande verksamhet. Det är en stor skillnad på att upphandla verksamhet och att genomföra den själv. Många kommuner, inklusive Göteborg, har en lång erfarenhet av att beställa och förmedla insatser efter behov till sina invånare. Sannolikt kommer kommunen och Arbetsförmedlingen till del ha avtal med samma leverantörer kopplat till olika tjänster för invånarna. Med denna nya roll kommer frågor som handlar om träffsäkerhet i upphandlade tjänster och avtalsförvaltning. Här ser kommunen stora möjligheter att fortsättningsvis kunna bidra i utvecklingen av reformen utifrån den målgruppskunskap som kommunen besitter.

Då aktuell promemoria inte innehåller någon målgruppsanalys eller annan behovsbeskrivning kring de grupper vars behov reformen är tänkt att möta skapar detta en stor osäkerhet kring hur stor täckningen av behoven hos den aktuella målgruppen kommer att bli, särskilt när arbetet med att bekämpa långtidsarbetslösheten nu är en prioritet, vilket är en ny faktor sedan reformen först presenterades. Det är också tydligt att reformen kommer att genomgå ett antal utvecklingssteg där tidslinjen ännu inte är helt klarlagd.

När det gäller incitamentsstyrningen kring leverantörerna är det tydligt att det är en framtung modell med större ersättningar senare i processen förutsatt att matchning eller påbörjade studier är ett faktum. Analogt med ovanstående resonemang blir frågan om uthålligheten hos leverantörerna kring de personer som inte fullföljer sin planering en viktig fråga där roller och ansvar inte är klarlagda. Det finns goda belägg för att delar av

den målgrupp som kommer att vara aktuell behöver mycket stöd och motiverande insatser över en längre tid för att ta sig framåt.

Inom fältet ”anskaffning av arbetsmarknadstjänster” finns också tjänsterna INAB och Karriärvägledning vars innehåll, inriktning och volymer för närvarande är okända. Dessa kommer med största sannolikhet att spela en viktig roll för att komplettera KROM-insatsen utifrån ett kommunalt perspektiv. Under utvecklingstiden är det mycket angeläget att kommunen ges möjligheter att på nära håll följa utvecklingen för att undvika att onödiga glapp i insatskedjan kring den enskilde uppkommer.

Kommunens roll och behov i relation till försörjningsstödutvecklingen, tvingande lagstiftning och som arbetsgivare

Kommunen har genom sitt grunduppdrag ett särskilt ansvar för att aktivt arbeta för att personer som befinner sig i försörjningsstöd genom aktiva beslut och medföljande planering får de insatser som behövs för att ta steg mot en egen försörjning. Ett viktigt instrument för detta är användningen av vuxenutbildning och den rättighetslagstiftning som till stora delar omger denna ur individens perspektiv.

Dessa två grundläggande uppdrag möter en reformerad statlig arbetsmarknadspolitik där individens förflyttning mot ett arbete genom kompetensstärkande och motivationshöjande åtgärder kan utgöra viktiga komplement och leda till en stor samhällsnytta. Detta förutsätter att kommunen får möjlighet finnas med som en aktiv part utan att för den sakens skull ta över utförarskapet inom KROM-uppdraget.

Kommunen måste ha **en möjlighet att säkra den långsiktiga planeringen** främst för de individer som också uppbär försörjningsstöd och tillse att både aktiviteter och frågor som kan ha bäring på politiska uppdrag kring motprestation och sysselsättande aktiviteter kring personer som uppbär försörjningsstöd kan säkras.

Här finns också planering av volymer, inriktning och upplägg på de **reguljära utbildningsinsatser** som kommer att behöva ges till fler deltagare än idag som kräver ett aktivt deltagande från kommunens sida. Kommunens roll i den arbetsmarknadspolitiska bedömningen sett till ovanstående resonemang behöver klarläggas och möjligheterna till att bedriva samtliga insatser kring individen klarläggas. Kommunen måste sammanfattningsvis ges möjlighet att vara **en aktiv part i den arbetsmarknadspolitiska bedömningen** och den medföljande långsiktiga planeringen kring den enskilde.

Ytterligare en viktig faktor i det här sammanhanget är de krav på att **bedriva en uppsökande verksamhet** som kommunen har och som har med sysselsättningsgraden i kommunen att göra. För att komma i åtnjutande av de föreslagna insatserna måste personen i fråga vara inskriven på Arbetsförmedlingen. Det är för närvarande oklart om reformen kommer att ge leverantörerna ett uppdrag att verka för att sysselsättningsgraden ökar i alla delar av samhället eller om detta faller på myndigheten Arbetsförmedlingen eller inte alls. Här måste i vilket fall som helst kommunen ha en roll i samverkan eller för sig själv utifrån det befolkningsansvar som bland annat socialtjänstlagen ålägger kommunen.

Sedan länge har **kommunen i sin roll som arbetsgivare** haft stora möjligheter att använda sin verksamhet för att ta emot personer i olika former av arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att rusta, arbetsträna och skapa arbetslivserfarenhet för de personer som saknar detta. I samspel med Arbetsförmedlingen har kommunen haft stor rådighet över vilka målgrupper och vilka volymer som kunnat ta del av dessa insatser. Med KROM-reformen förändras detta landskap där de arbetsmarknadspolitiska anställningarna kommer att nyttjas av fler aktörer och där kommunen behöver ta ställning till hur det här arbetet kan organiseras framöver. En viktig del av de arbetsmarknadspolitiska anställningarna i kommunen har varit att få upp sysselsättning och långsiktigt också säkra kommunens kompetensförsörjning inom ett antal områden. Då denna fråga inte alls behandlas av föreliggande DS eller ger någon vägledning kring vilka förhållanden som kan komma att gälla känns det mycket angeläget att detta klarläggs i närtid.

Kommunens roll som samverkanspart, till skillnad från att vara utförare, är också en viktig komponent och fråga. Det är tydligt att en samverkan kommer att behöva ske med de utförande aktörerna men också med myndigheten Arbetsförmedlingen. De två frågeställningar som är aktuella att lyfta med anledning av detta är vilket samverkansuppdrag utförarna har i sitt uppdrag och vilken roll Arbetsförmedlingen som myndighet kommer att ta. De nya samverkansytorna som behöver skapas kommer att kräva ett gemensamt samarbete. Det är mycket angeläget att klarlägga hur de olika aktörerna kan ta initiativ till samverkan i förhållande till varandra.

Informationsutbytet och lagstiftningen kring denna ägnas stor uppmärksamhet i promemorian vilket är viktigt. För att kunna skapa en ändamålsenlig och effektiv planering kring den enskilde behöver frågor av den här karaktären vara utredd. Redan idag finns mycket att önska kring hur detta hanteras och synen att den enskilde ska vara informationsbärare mellan olika myndigheter fungerar inte så väl i praktiken. Göteborgs Stad delar promemorians bedömningar kring föreslagna lagändringar, som är tänkta att leda ett mer resurseffektivt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och leverantör samtidigt som skyddet för enskildas integritet ska kunna upprätthållas, och ställer sig positiv till dessa.

Sammanfattning

Göteborgs Stad önskar i sammanfattning lämna nedanstående synpunkter till det fortsatta arbetet med reformen

Målgruppsanalys: Det är angeläget att alla inblandade parter delar samma bild av de behov som de arbetslösa idag har även om det är en differentierad grupp. Särskilt gäller detta unga vuxna utan fullgången gymnasieutbildning, personer kopplade till försörjningsstödet och personer i etablering.

Helheten nu och framöver rörande utvecklingen av arbetsmarknadstjänster:

Området arbetsmarknadstjänster är under utveckling och kommer att byggas på efter hand. I denna process är det angeläget att kommunerna får en möjlighet följa utvecklingen i en nära dialog och kompensera för de mellanrum som uppstår och säkra framdriften för personer på väg mot egen försörjning.

Kommunen har ett grunduppdrag, en självständighet och rådighet över sin befolkning utifrån socialtjänstlagen och rättighetslagstiftningen inom vuxenutbildningen. Denna rådighet måste värnas och får inte hindra den samverkan som måste till för att förflytta medborgarna så snabbt som möjligt mot en egen försörjning.

Kommunens måste också bedriva en **samverkan och samordning** med AF och utförande aktörer på strategisk och operativ nivå. Särskilt kring de grupper som kommunen har ett stort intresse kring – försörjningsstödstagare, unga vuxna utan fullgången gymnasieskola och personer i etableringen. För dessa grupper är det angeläget att kommunen får en aktiv roll i den arbetsmarknadspolitiska bedömningen och den långsiktiga planeringen kring den enskilde. Kommunen besitter en kraftfull verktygslåda för att underlätta och stödja den här processen på strukturell och individuell nivå. För att detta skall fungera väl behövs ett strukturerat informationsutbyte och en samordning mellan kommun och leverantörer och mellan kommun och Arbetsförmedlingen.

Avslutningsvis har det **kommunala arbetsgivarskapet** med möjligheterna till arbetsmarknadsanställningar varit en väl fungerande och kraftfull åtgärd att få personer att få fäste på arbetsmarknaden. Denna typ av långsiktigt samarbete måste värnas i den kommande reformen även om fler aktörer kommer att behöva erbjuda samma lösningar.

Göteborg den 19 oktober 2021

NÄMNDEN FÖR ARBETSMARKNAD OCH VUXENUTBILDNING
GÖTEBORGS STAD

Anders Svensson

Mathias Henriksson